

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Contra Eckius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

¶ Ad quā clariss: d. respondere conatus est longā verborū serie ex Bern: nobis
relegens At q: sequētia plus et opponētī pderunt quā ridentī pcepto dscere
adhuc si libe: arbi: habet se mere passivē ad opus bonum quō. Bern: affirmat
gratiā et libe: arbi: mixtīm et simul pfcere illud. Et illud quoq: scire cupio qd
Bern: variat inter opus inceptū et pfcendū si libe: arbi: habet se pure passivē
eodē modo se habebit recipiēdo ad inceptōnē sicut in recipiēdo ad pfectionē.
¶ Similit̄ expectatōe clariss: d. et amice⁹ verba Bern: circūducit de. b. Paulo
Cupio scire quicquid alibi Bern: dicit si Paulū reputavit sociū coopantē grē
pfcensum. et quid aliud sit ille pfcens nisi libe: arbi: opatio Et q: hoc sit certiss:
adduco August: verba que fucari nullo pacto poterūt ex tractatu quarto sup
epistola Johannis. vbi sanctus pater tractās verba sacre ipsius anie Dñs
qui habet spem hanc in ipso castificat seipsum sicut et ipse castus est. videre
quēadmodū nō abstulit libe: ab: vt diceret castificet se ipsum quis te iustificat
nisi deus sed de⁹ te nolentē nō iustificat. q: p adiungis voluntatē deo iustificas
te ipsum. castificas te non de te sed de illo qui voluit vt habitet in te. Tamē q:
agis tibi aliquid voluntate ideo et tibi aliquid tributū est. ideo autē tributū est vt
dicas sicut Psal: 26. Adiuutor meus es ne derelinquas me. si dicitis adiuutor me⁹
es aliquid agis. nam si nihil agis quō ille agit. hec. August. quib⁹ verbis istis
quidiss: a cōiuitatē nobis tributā testat. et eo ipso q: nos deus adiuvat cōpbare
nititur nos aliquid agere. et pfecto nisi Aug: libe: arbi: legem et facultatē per
sapientē expressam vbiq: in suis libris defendere voluisset. miriss: pater non ita
vehementi ira aduersus Julianū li: 4: ca. 8. excaudisset vt illū diceret mēitū
quod libe: arbi: facultatē abstulisse August: retulit.

Dio Sexto

Dio Septio

Responso Carolostadij

¶ Ad primū scdm et tertiu et sextū argumentū dico qd gratia vtrq: dat actionē
libe: arbi: neq: hoc est negatū p me. sed solum hoc qd libe: arbi: habeat spālez
et naturalē actiuitatē in bonis opibus. p hoc respōdeo ad longā orōnem quē
dñs. d. ex tractatu quarto August: in eplā Johā: assumpsit. fateor em̄ qd dñs
deus est adiuutor libe: arbi: Hoc est ministrat libe: arbi: vires et actiones.

¶ Ad tertiu. Quod libe: arbi: pparat iumento nō est ad ppositū et intentionē
Egre: d. d. est em̄ libe: arbi: iumentū vt domes ad opus homi necessariū. vt autē
restrauet recte gratia dicitur iumentum. quēadmodū iustitia et exordia nostre
cōtentionis habuerunt.

¶ Ad quartum de Cypriano dico qd opponētis est sua dicta firmare et ex
pcedere vt intelligant Dicitū autē Cypri: ambiguū est neq: vnq: pcludet qd libe:
arbi: habeat quandā spālem actiuitatē et naturalem vt supra.

¶ Ad Bern. d. d. petit vt intelligat quō bonus et iustificat⁹ sit socius opantis
gratię. responsum est satis qd ppter pfcensum quē ipsa grā inspirat arbitrio.

Contra Eckius.

¶ Cum amicus noster clariss: d. d. tandē in meā ptractus sententiā ingenue
fatei nūq: se negasse actiuitatē. libe: arbi: a gratia sibi coicata. attamen plura
sunt eius scripta et alie plereq: circūstantie quib⁹ suspicabar clariss: d. doctos
arbitrari libe: arbi: nullā habere boni opis actiuitatē. primo ppter pclusionem
suam. 14. qua dicit. dñs Johannes non videns quomodo bonum opus sit
totum a deo et cetera.

¶ Deinde qd mea pclusio septima clare hoc pponit ista scz errat q: libe: arbi: et
¶ Tertio qd. It. p. d. Martinus Luther cōclu: 7. mihi dicitur ait neq: quid
fides neq: quid pccitū et. Et idem B. p. in quadā disputatiōe impressa cōclu:
13. ait libe: arbi: post pccitū res ē de solo titulo Et. 14. libe: arbi: post pccitū in bonū.

¶ Quarto q: clariss: d. d. sepe scriptū reliquit in defensione sua libe: arbi: et vo:
luntatē pati et non agere ad opus bonū. sicut patet: b. 4. facte. z. 7. c. z. fa. 1. z
f. i. fac. z. g. 4. et in multis alijs locis quib⁹ clariss: d. d. dicit voluntatē solū recte

et non agere. ff. si lib: arbi: dat actiuitate sibi a gratia cōdicatam. sum cōuentus
q̄ si ab initio disputatiōis nostre hoc idem dedisset gratiā sc̄z et libe: arbi: sic
et mixtum opart. has nostras argumentatiōes omissemus.

¶ Et q̄ dicit. b. Augusti: ll. 3. hypo: seime recte et acutus lumenib⁹ allegatū nō
facere ad p̄positū. forte nō meminit clari⁹. ut hoim labilis ē memoria q̄d Augu:
Induxit. p̄positum meū erat ostendere grām et libe: arbi: esse vnā causam tota
lem op̄s merito:ij. sed gratiā p̄ncipalē. lib: arbi: minus p̄ncipalē. Quic meo
dicto alludit p̄nci dubio oim sententia symbolū illud Augusti: qui grāz sessōi
velut p̄ncipali. equo libe: arbi velut minus p̄ncipali assimilat.

Responsio Carolo stadij

¶ Ad p̄mū cum dñs Doctor p̄ clusionē meā. 4. infert q̄d liberū arbi: nullā
actiuitatē habeat subsc̄ibo sententie sue quantū ad actiuitatē naturalem. sed
quantū ad actiuitatē quā gratia confert dico quod libe: arbi: habet actiuitatē
Sed forte dñs doctor non vult me intelligere neq̄ Bernhar: qui dicit. Qu
totū singla ope iduuduo pagū. Qui ideo actiuitatē v̄ actū lib: arbi: attribuit
q̄d gratia det in illo opatur. ita et ego tribuo actiuitatē libe: arbi: nam liberū
arbi: agit q̄ agitur sicut cursus non est currentis.

De alijs cōuentus est et non cōtendere de vocabulis sument sessōis voluit

In noie. p. et f. et. ff. amen.

¶ Non possum satis mirari egregiū. d. doct. arbitratu suo nostra improbare
velle. quādo dicit arbitrabar clariss: doctorē arbitrarī libe: arbi: nullā habere.
Eckius forte sibi ipsi diffusus hic. Carolo stadij inspellauit ne scheda aut libi
beneficio vteret et p̄ ea p̄mendans suū versatille et v̄spelle. Ingeniū quasi solus
ingenio sibi mereret laudē et victoriā. et disputandi modū. Italicū eū esse dixit
vt libi non in publicā p̄ferret sed memorie tota esset res et cardo in quo ver
teret cōtrouersia. Carolo sta: sepius humaniter intercessit cui oblatratū est ab
Eckio in media p̄sone. ad p̄ncipes r̄mgratus negotiū defertur cessit. atq̄
ceteris summi quoz iudiciū maḡ p̄sult suspitionē q̄ veri defensionē. Cesserūt
mator pars in eandē sententiā vt Carolo stadij lib: arbi: beneficio non vteretur
Fuerunt omnes in eandē pedibus sententiā et oratione facta publica a Cesare
Pfluck in talem sententiā. Suediger herr v̄nd Erwidrigen lieben herren es
hat sich itzund zwifchen den w̄rdigen herr. Doct: Eckio v̄nd Karo: begebē
ein wiederpennung. Nemlich das Doct: Eckio v̄nd Karo: begebē
Doct: Carolo: aufm puch ader zedell seyn Argument zu lesen v̄nd sich ge
wissen auff gebrauch v̄nd v̄bung ander Uniuer: v̄nd gewonheit gesprochen
das nicht gebrauch sey auf buchern zu disputir. Darumb hat doct: Eckio
auf sonderlicher bitt nachgelassen dem doct: Carolo: mach heint aufm zedell
zu p̄nunciren wollen sie aber auff morgen nicht solchem einspruch nachkomē
v̄nd forthen ir Disputacion wie angehabē vollendē sein wir sein woll zu fridē
Carolo stadij non cessit iudicio theologoz. deniq̄ audita oratione. vno oim
cōsensu. relicto loco. impetu facto auditoriū effusissime cruperunt. cōclamatū
est ab omib: missam tūstert disputatiōē. mox vesperi indicta est dies Eckio
sequens. p̄mū. quia cōuentus erat celebriū v̄tro:ū e longinquis aduentantiū
deinde ne tanta res videret tanq̄ ludibrium

Prima Julij. 1519. hora octaua antemeridiana

In nomine. p. et. f. et. ff. amen.

Carolo:

¶ Egregius dñs doctor: quedā tria et pugnancia in causa sc̄det posse viderē
Ideoq̄ in p̄mis rogabo d. d. q̄ meū. huiusmodi differat. Est aut̄ trietas ista
in exordio sue dispu: dicit libe: arbi: adiutiū gratia habere specialē et naturālē
actiuit: in bono ope. in p̄cessu aut̄ dispu: dicit se nō cogitasse libe: arbi: habere
solē actiuit: quā gratia nō prestiterit. Quero igit̄ cū habere actiuit: alio nō
sit eam habere ex se. neq̄ homini p̄pū sed alienū. quō huiusmodi dicit̄ sibi ip̄s

Dec̄ Karolo
Ra: e scheda
p̄nunciant
sed verba in
terrup̄bant